

158543 - صیغه تکبیر در نماز عید

سوال

در نماز عید قربان مردم به این صورت تکبیر می گویند: «الله اکبر، الله اکبر، لا اله الا الله، الله اکبر، الله اکبر والله الحمد، الله اکبر کبیراً، والحمد لله کثیراً، وسبحان الله بكرة وأصيلاً، لا اله الا الله وحده، صدق وعده، ونصر عبده، وأعز جنده، وهزم الأحزاب وحده، لا اله الا الله ولا نعبد إلا إياه مخلصين له الدين ولو كره الكافرون» و آن را در نماز عید و بعد از نمازها در مساجد تکرار می کنند. آیا این صیغه تکبیر صحیح است؟ و اگر اشتباه است، روش صحیح آن چیست؟

پاسخ مفصل

تکبیر با صیغه «الله اکبر، الله اکبر لا اله الا الله، والله اکبر الله اکبر والله الحمد» از ابن مسعود. رضی الله عنه. و دیگر سلف ثابت شده، چه با گفتن سه الله اکبر در آغاز یا با دو بار. نگا: مصنف ابن ابی شیبه (۲/ ۱۶۵. ۱۶۸) و إرواء الغلیل (۳/ ۱۲۵).

اما درباره صیغه «الله اکبر کبیراً والحمد لله کثیراً وسبحان الله بكرة وأصيلاً...» امام شافعی رحمه الله می گوید:

«و اگر بر آن افزود و گفت: الله اکبر کبیراً والحمد لله کثیراً وسبحان الله بكرة وأصيلاً الله اکبر ولا نعبد إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون لا اله الا الله وحده صدق وعده ونصر عبده وهزم الأحزاب وحده لا اله الا الله والله اکبر پس خوب است.»

(الأم: ۱/ ۲۴۱).

ابواسحاق شیرازی در «المهذب» (۱/ ۱۲۱) می گوید:

«زیرا پیامبر. صلی الله علیه وسلم. این را بر روی صفا گفتند.»

و مساله در این مورد وسیع است و جا دارد، زیرا امر به تکبیر به صورت مطلق وارد شده و پیامبر. صلی الله علیه وسلم. صیغه خاصی را مشخص نکرده. الله متعال می فرماید:

﴿وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ﴾ [بقره: ۱۸۵]

(و تا الله را برای آنکه هدایتان کرد تکبیر گویند).

صنعانی . رحمه الله . می گوید: «در «شرح» روش های گوناگون و ترجیحاتی از برخی ائمه وارد شده که دال بر وسیع بودن امر است و [همینطور] ورود مطلق آیه همین را می رساند».

(سبل السلام: ۷۲ / ۲).

ابن حبيب می گوید: «دوست داشتنی ترین تکبیر نزد من: الله أكبر، الله أكبر، لا إله إلا الله والله أكبر، والله الحمد على ما هدانا، اللهم اجعلنا لك من الشاكرين. اصبح اين را می افزود: الله أكبر كبراً، والحمد لله كثيراً، وسبحان الله بكرة وأصيلاً، ولا حول ولا قوة إلا بالله است و هرچه بیفزایی یا کم کنی یا جز آن گویی اشکالی ندارد».

(عقد الجواهر الثمينة: ۲۴۲ / ۳)

سحنون می گوید: به ابن قاسم گفتم: آیا مالک به شما گفته که تکبیر چگونه است؟ گفت: خیر. سپس گفت: مالک در این موارد چیزی را تعیین نمی کرد».

(المدونة: ۲۴۵ / ۱).

امام احمد می گوید: «این [مساله] فراخ است». و ابن العربي می گوید: «علمای ما تکبیر مطلق (بدون تعیین صیغه) را برگزیده اند که این ظاهر قرآن است و به آن گرایش داریم».

(الجامع لأحكام القرآن: ۳۰۷ / ۲).

از جمله صیغه های تکبیر که از سلف به ثبوت رسیده:

. «الله أكبر، الله أكبر، والله الحمد، الله أكبر وأجل، الله أكبر على ما هدانا». به روایت بیهقی (۳۱۵ / ۳) از ابن عباس . رضی الله عنهما . و آلبانی در «إرواء الغلیل» (۱۲۶ / ۳) آن را صحیح دانسته است.

. ابن حجر می گوید: اما درباره صیغه تکبیر، صحیح ترین چیزی که وارد شده صیغه ای است که عبدالرزاق با سند صحیح از سلمان روایت کرده است که گفت: «تکبیر الله گویند: الله أكبر، الله أكبر، الله أكبر كبراً» (فتح الباری: ۴۶۲ / ۲).

پایبندی به آنچه از صحابه . رضی الله عنهم . وارد شده بهتر است.

والله اعلم

همچنین مراجعه نمایید به پاسخ شماره (36442).